

กิเลสลอยคอ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาวิธีสัตว์ชนสัตว์นะ เราเกิดเป็นมนุษย์
เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เป็นผู้มีอำนาจวาสนา คลุกคลีอยู่กับเรานี้แหละ เกิดมา เราเห็น
วัดเห็นวามาดั้งแต่กำเนิด วัดวาเป็นที่อยู่ของพระ

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธก็องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระ
ธรรมก็คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระสงฆ์ เราเห็นพระสงฆ์มาตั้งแต่
เกิด

พระสงฆ์ที่ทำความงามความดีเป็นที่น่าชื่นใจ พระสงฆ์ที่ดั่งงามให้ความร่มเย็นเป็นสุข
กับสังคมนั้น พระสงฆ์เป็นผู้นำที่ดีงามไป พระสงฆ์เป็นผู้นำในทางจิตวิญญาณ

การศึกษาๆ โบราณเขาศึกษามาจากวัด เพราะว่าการศึกษา เวลาสังคมยังไม่เจริญ
รัฐบาลไม่มีกำลังพอหรือที่จะให้การศึกษาทั่วประเทศได้ แต่เวลาโลกเจริญขึ้นๆ เวลา
การศึกษาเจริญแล้ว ทางวิชาการ พระสงฆ์ ถ้าเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าคือปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

พระสงฆ์ ที่ไปเรียนทางโลกๆ ทางโลกก็ทางวิชาการทางโลกนั้นไป ทางโลก
วิชาการทางโลก เขาก็เรียนกันมากมายมหาศาล สิ่งที่เราเรียนมาๆ มันเป็นวิชาความรู้ ความรู้
เพื่อแสวงหาสมบัติมาอาชีวะ แสวงหามาเพื่ออาชีพ

พระสงฆ์ๆ พระสงฆ์ถ้าเรียนธรรมๆ เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณไง ถ้าไปเรียนทางโลกๆ มันก็ทางโลกเป็นความรู้อันหนึ่งไง ความรู้ที่เราร้อน ความรู้ที่ต้องการออกไปทดสอบว่าเราก็มีความสามารถที่จะอยู่กับสังคมกับโลกเขาได้ มันไม่ใช่ผู้นำทางจิตวิญญาณ

ถ้าผู้นำทางจิตวิญญาณ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมๆ สิ่งที่เป็นนามธรรม ผู้นำทางจิตวิญญาณไง ถ้าผู้นำทางจิตวิญญาณดั่งาม สังคมร่มเย็นเป็นสุข ถ้าสังคมร่มเย็นเป็นสุข เห็นไหม

นี่เวลาโลกเจริญและโลกเสื่อม

เวลาโลกเจริญขึ้นๆ โลกเจริญๆ เจริญทางวัตถุ เจริญสิ่งที่ได้มาจากทางวิชาการ ที่การศึกษามนุษย์เป็นผู้สร้าง สร้างขึ้นมาแล้วมีการแข่งขัน แข่งขันเพื่อความเจริญของโลก เวลาความเจริญของโลก ความแข่งขันๆ นั้น ผู้ที่เป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากเขาก็อาศัยความแข่งขันว่าเป็นการแข่งขัน แต่เป็นการเอารัดเอาเปรียบ เป็นการลุ่มล้าง

ถ้าเป็นธรรม เขาช่วยด้วยความเป็นธรรม แต่มันเป็นธรรมครึ่งๆ กลางๆ ใจ มันไม่เป็นธรรมโดยตลอดไง ความเป็นธรรมคือความจิตใจที่เป็นธรรม นำใสใจจริง แต่ถ้าจิตใจที่มันเป็นธรรมๆ เป็นธรรมแต่ปากนะ หน้าไหว้หลังหลอก หลอกเพื่ออะไร หลอกเพื่อผลประโยชน์ของตนไง

นี่การศึกษาๆ ใจ ว่าโลกเจริญ เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา ความเจริญของทางโลกใจ ทางโลกมีการศึกษา มีการศึกษาความรู้แล้ว ภาคปริยัติ ภาคปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติ แสวงหาการกระทำคุณงามความดีของเราใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระอรหันต์ เวลาเทศนาว่าการใจ ยสะ “ที่นี้เดือดร้อนหนอ ที่นี้วุ่นวายหนอ”

มันวุ่นวาย วุ่นวายเพราะทรัพย์สมบัติใจ วุ่นวายเพราะมีอำนาจวาสนาใจ แต่ว่าหัวใจมันเราร้อนๆ เพราะมันเราร้อน เราร้อนเพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากมันบีบมันคั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่ “ยสะ ที่นี้ไม่ร้อน ที่นี้เย็น เป็นสุข”

ที่นี้ๆ ที่นี้คือที่หัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพิ่งตรัสรู้ มันทันทีไม่มีวิวัฒนาการ อยู่ป่า อยู่เขา กันทั้งนั้นนะ เริ่มต้น เดินจงกรมอยู่ ที่นี้ๆ ที่นี้มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นป่าเป็นเขา ที่นี้ๆ แต่ถ้าที่หัวใจ เห็นไหม

เพราะสิ่งที่มันเป็นป่าเป็นเขา มันสอนใครไม่ได้ เวลาสอน ธรรมะจากภูเขาจาก โขงฐ์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้อบรมมโนะใจ ถ้ามีธรรมในหัวใจๆ ผู้นำทางจิตวิญญาณ เห็นไหม

จิตวิญญาณที่มันได้แก้ไข ที่มันมีการกระทำขึ้นมา

“ที่นี้เดือดร้อนหนอ ที่นี้อุ่นสบายหนอ”

เพราะจิตวิญญาณมันคลุกเคล้ากับกิเลสค้นหาความทะยานอยาก มันก็เร้าร้อน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ จนยสะเป็นพระโสดาบัน

พ่อแม่ตามมาๆ ใจ จะตามลูกกลับบ้าน มีลูกชายคนเดียว บังไว้ๆ เทศนาว่าการ กับพ่อกับแม่ ลูกได้เป็นพระอรหันต์

เวลาเสร็จแล้ว “ลูกกลับบ้าน”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเอง กลับไม่ได้แล้วละ เพราะเป็นพระอรหันต์

พระอรหันต์ไม่ครองเรือน ไม่อยู่บ้านอยู่เรือน อยู่อาราม อารามิกชน ไม่เข้าไปคลุกคลีในสังคมอยู่แล้ว

สังคมที่ว่ามันเจริญๆ มันเจริญแล้วเสื่อม นี่ก็เรื่องของโลก

สมัยพุทธกาลๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ พระอรหันต์เต็มไปหมดเลย

สิ่งที่ลัทธิศาสนาดั้งเดิมที่เขามีของเขาอยู่ เวลาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ขึ้นมา เขาเลิกนับถือเชิดชูบูชาสิ่งที่เป็นเรื่องการบูชา เรื่องการเชื่อทางกระแสสังคม กระแสโลกไ้

เวลามันเป็นธรรมๆ เป็นธรรมในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

ถ้าเป็นภาคปริยัติ เป็นการศึกษาณะ มันก็เป็นเรื่องวัฒนธรรมประเพณีที่รุ่มเย็นเป็นสุขไ้ แต่ถ้าจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นตามความเป็นจริงๆ เราต้องมีศรัทธามีความเชื่อ

มรรคผลนิพพานหมดแล้วแหละ กิเลสพุดกาลแล้วมันหมดมรรคหมดผล

นี่เวลากิเลสมันพลิกมันแปลงไ้ จะทำอะไรก็ไ้จะไม่ไ้ผล จะทำอะไรมันก็ไม่ดังามขึ้นมา เพราะอะไร เพราะการประพฤติปฏิบัติมันจะทุกขมันจะยากไ้ สู้เราอยู่กับกิเลสของเรา เราอยู่กับความพอใจของเราอย่างนี้เป็นสุข

คิดว่าเป็นสุขไ้ คนที่ไม่มีวาสนา

เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา การเห็นพระไ้ เราเกิดมาในสังคม เข้าขึ้นมาพระบิณฑบาต การเห็นสมณะเป็นมงคลชีวิต

เข้าขึ้นมา ชาวพุทธเราหุงหาอาหาร ทำบุญตักบาตรตั้งแต่เช้า แต่เช้าแล้วไปทำงานของตน ไ้เห็นสมณะตั้งแต่อรุณขึ้น ไ้เห็นสมณะไ้ เห็นผ้าเหลือง เห็นสิ่งที่เป็นธรรมๆ

พระสารีบุตร สมัยที่ยังเป็นคฤหัสถ์ ยังเป็นคนปกติ เห็นพระอัสสชิบิณฑบาต มันชื่นใจ มันเห็นแล้วมันมีความสงบรุ่มเย็น ตามพระอัสสชิไปๆ สิ่งที่ว่าพระอัสสชิฉันเสร็จแล้ว เข้าไปกราบ

“บวชจากใครมา”

“เราบวชจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่าอย่างไร”

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

สิ่งที่มันเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากที่มันบีบมันคั้นขึ้นมา มันก็มีเหตุมีผลของมัน สิ่งที่จะทำความสงบระงับเข้ามา ทำความสงบของใจขึ้นมาเป็นสัมมาสมาธิ มันก็มีเหตุของมัน แล้วถ้าเป็นธรรมๆ ขึ้นมา ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันจะชำระล้างกิเลส มันต้องเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปแก้ที่เหตุ

นี่เห็นสมณะๆ เห็นสมณะเป็นมงคลชีวิต มงคล ๓๘ ประการ การได้เห็นสมณะเป็นมงคลชีวิต สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔ ถ้าสมณะที่ ๔ ผู้ที่สิ้นกิเลสไป

เห็นสมณะที่ ๑ ก็มีความร่มเย็นเป็นสุข เพราะสมณะที่ ๑ เขาเคารพบูชาพระพุทธพระธรรม พระสงฆ์โดยสัจจะโดยความจริง ไม่ถือมงคลตื่นข่าวแน่นอน คือไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางไป มันเห็นสมณะที่เห็นแล้วมันชื่นใจ

สมณะที่ ๒ มันยังสงบระงับมากขึ้น

สมณะที่ ๓ สิ่งที่อยู่ถึงลูกสาวของมาร ความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะความโลภ ความโกรธ ความหลงนี้ชำระล้างได้แล้ว คำว่า “ชำระความโลภ ความโกรธ ความหลง” ไม่หลงไหล ไม่ได้ปลื้ม ไม่ออกนอกกลุ่มนอกทางเลยละ

สมณะที่ ๔ จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้มองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส จบสิ้น จบสิ้นขึ้นไป สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังดำรงชีวิตอยู่

แต่ถ้าเราได้เห็นสมณะที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ที่ ๔ เป็นมงคลชีวิต

เข้าขึ้นมา ชาวพุทธๆ เรา เข้าขึ้นมาเราเห็นพระบิณฑบาต บิณฑบาต เราใส่ภัตตาหาร เคารพบูชาของเรา ถ้าเคารพบูชาของเราเนะ เวลาในบริษัท ๔ ไร่ ๖ ไร่ ๘ ไร่ ๑๐ ไร่ อุบาสก อุบาสิกา ศาสนาจะเจริญ เจริญเพราะบริษัท ๔ ศาสนาจะเสื่อมถอย ศาสนาจะไม่มั่นคง ก็บริษัท ๔

นี่มันตรวจสอบกัน มันมีคุณค่าในพระพุทธศาสนา

เราถึงเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา มันเป็นบุญเป็นกุศลไง เราก็ได้รู้ได้เห็น เราก็ได้พบได้ประสบมาเหมือนกัน แต่จิตใจของเรามันเจริญงอกงามขึ้นมาหรือไม่ จิตของเราได้คิดได้เห็นแล้วมันเป็นมงคลชีวิตของเราหรือไม่ ถ้าเป็นมงคลกับชีวิตของเรา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติไ้

ไ้คำว่า “กิเลสๆ” เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มันถึงเวลาธรรมและวินัยที่บัญญัติไว้ไ้ไ้ว่าอะไรมันคือกิเลส

กิเลสคือไฟดำ กิเลสคือพญามาร คนไ้จะสูงไ้จะต่ำมากน้อยขนาดไหน กิเลสมันก็กดถ่วงจิตใจดวงนั้นอยู่ไ้แล้ว แต่ด้วยที่อำนาจวาสนาของเราไปเชิดชูบูชา เอาออกห่อหมกกับกิเลสต้นหาความทะยานอยากของเราไ้ แล้วไม่กล้าทำอะไร ไม่กล้าฝ่าฝืน ไม่กล้ามีการฝึกหัด ไม่มีการบำรุงรักษาในการเพิ่มอำนาจวาสนาบารมีของตนไ้ กิเลสมันก็ยิ่งใหญ่

ถ้ามีวาสนาขึ้นมา เราดูเราแลของเรา สิ่งที่เป็นมงคลชีวิตอยู่ไ้แล้ว ถ้าไม่ฝึกหัดไม่ประพฤติปฏิบัติเลย เวลากิเลสมันยิ่งใหญ่ของมันนะ มันทำความอึดอึดผูกมัดให้กับชีวิตของเราอยู่ไ้แล้ว แล้วก็จะวังวนอยู่อย่างนั้นนะ นี่ไ้ไ้ ผลของวิญญะๆ ไ้ จิตที่เวียนว่ายในวิญญะไ้ไ้

แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ของเรา อารมณ์อารมณ์หนึ่งไ้มันเกิดขึ้นมา มันก็ภพชาติหนึ่งนะ ถ้าภพชาติหนึ่ง ถ้ามีสติปัญญา ถ้ามันจับต้องของมันได้ มันพิจารณาของมัน มันมหัศจรรย์ของมันในหัวใจของตน

เกิดดับ เวลาความคิดที่มันรวดเร็ว ความคิดที่มันไปกว้านเอาฟืนเอาไฟมาเผาตนเอง มันก็รวดเร็ว แล้วความคิดที่มันจะเป็นธรรมๆ ขึ้นมา มันยิ่งรวดเร็วกว่า ถ้ารวดเร็วกว่า เพราะอะไร

เพราะภาวนามยปัญญา ปัญญาในพระพุทธศาสนาไ้คือทวนกระแสดลับเข้าสู่ใจของตน ทวนกระแสดลับเข้าสู่ไปใจของตนไ้

ถ้ามันทวนกระแสดลับ เพราะอะไร

สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนาคือภาวนามยปัญญา ปัญญาที่รู้แจ้งแทงตลอดในกิเลสตัดหาความทะยานอยากในใจของตน นี่เป็นข้อเท็จจริง ถ้าปฏิบัติจริง ๆ มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา

แต่เวลาปฏิบัติของมัน ปฏิบัติด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ด้วยอำนาจวาสนาของตน สิ่งใดที่เป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้าชี้เข้ามาที่กิเลสนะ กลัว

สมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราที่ตั้งงามขึ้นมา เวลาใครเข้าไปใกล้ชิดหลวงปู่มั่น กลัวมาก ใครเข้าไปต้องเก็บกิริยา พยายามทำความสงบของใจเข้ามา อย่าให้มันแลบ ถ้ามันแลบ มันคิด มันคิดเรื่อยเปื่อย

คนเหมือนคนไฉ

หลวงปู่พรหม หลวงปู่พรหมที่ท่านไปพบหลวงปู่มั่นครั้งแรก

โอ้โฮ! หลวงปู่มั่น ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณคับฟ้า เวลาไปเจอขึ้นมา โอ้โฮ! หลวงปู่มั่นตัวเล็กๆ อย่างนั้นะ โอ้! เป็นพระหลวงตาอยู่ในปานี่นะ

ท่านไปพบที่เชียงใหม่ เวลาเข้าไปใกล้หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นเตือนเลย

คุณอย่าดูแต่ภายนอก ถ้าจะคุณ อย่าเห็นแต่กิริยาท่าทางภายนอก

สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในหัวใจอันนั้นมันยิ่งใหญ่

แล้วเวลาคน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่พรหมเวลาท่านขึ้นไปเห็นหลวงปู่มั่นครั้งแรกไง เพราะกิตติศัพท์กิตติคุณ ชื่อเสียงกิตติศัพท์กิตติคุณมันรำลือมานานเน เวลาไปเจอขึ้นมา เพราะอะไร

เราก็คิดของเรา ครูบาอาจารย์ของเรา แหม! มันต้องมหัศจรรย์ มันต้องเหนือโลก มันต้องมีความมหัศจรรย์ให้เห็นแตกต่าง เวลากิเลสมันไปเห็นเข้า โอ้โฮ! ชื่อเสียงคับฟ้า ตัวเล็กๆ ผิวดำแดง

นี่คิดในใจ

หลวงปู่มั่นท่านสอนเลย คุณอย่าดูภายนอก อย่าคิดว่าเห็นกับตาแล้วน่าจะเป็น
อย่างนั้น

เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาแล้ว ไปฝากตัวเป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่น
ท่านก็อบรมบ่มเพาะขึ้นมาจนหลวงปู่พรหมท่านก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว เวลา
ฉาปนกิจ ท่านเป็นพระธาตุ หลวงปู่พรหม

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ เห็นไหม แต่เวลาไปเห็นครั้งแรก เราเห็นของเรา ชื่อเสียง
กิตติศัพท์กิตติคุณคับฟ้า ตัวเล็กๆ กิริยาท่าทางเหมือนกับพระหลวงตา แต่ความจริงในใจ
ยิ่งใหญ่

เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ มันเรื่องปกติเรื่องธรรมดา มันไม่เห็นมีอะไร
แตกต่างไปกับโลกนั้นเลย แต่ความเป็นจริงในหัวใจนั้นมันยิ่งใหญ่ๆ เห็นไหม

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเวลาประพฤติขึ้นมา ถ้าจะเอาเริ่มต้นจากการปฏิบัติ
ของเรา เรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา มาเกิดเป็นมนุษย์แล้วได้ออกประพฤติ
ปฏิบัติของเราขึ้นมา

เวลาบวชพระๆ ขึ้นมา พระจะเป็นนักบวชๆ จะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยาก
ของตน เวลาจะรบกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากของตน เริ่มต้นจากศีลของเรา บวช
แล้วอุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่แล้ว ศีล ๒๒๗ บริสุทธิ์ผุดผ่องเลย

สิ่งที่เราจะเริ่มปฏิบัติของเราขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา

เวลาสมาธิที่มันฝึกหัดให้มันเป็นสมาธิ ฝึกหัดให้มันรุ่มเย็นเป็นสุข ทำไมมัน
ไม่รุ่มเย็นเป็นสุขล่ะ มันหั่นรันทดขวางอยู่นั่นละ

มันบวชเพราะว่า เราเกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบ
พระพุทธศาสนา บริษัท ๔ ไร่ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เวลาภิกษุ ภิกษุสงฆ์ อุปัชฌาย์
อาจารย์ก็ยกเราเข้าหมู่ ถ้ายกเราเข้าหมู่แล้ว เรามีศีล ๒๒๗ เท่ากับภิกษุทั่วไป

พอถึงภิกษุขึ้นมา มันบวชที่ไหนละ

มันก็บวชในสถานะของความเป็นมนุษย์ บวชในโลกแห่งสมมุตินี้ แต่มันบวชแต่ร่างกาย มันยังไม่ได้บวชหัวใจ หัวใจไม่ได้บวช กิเลสมันยั้มย่องฝ่องไสอยู่ไฉน

แต่ถ้าเอาจริงเอาจังขึ้นมา เราจะเริ่มประพฤติปฏิบัติแล้ว เราจะหาหนทางของเรา

เวลาเราจะหาหนทางของเรา ถ้าไม่มีวาสนา กิเลสมันพลิกมันแปลงนะ มันล่อมันหลอก ล่อหลอกออกมา ออกมาให้หลงระเหิง ถ้าหลงระเหิงไป เวลาเรือจะออกจากท่า ถ้าเรือมันจะออกจากท่า ถ้าเรือมันสมบูรณ์แบบของมัน ออกจากท่าแล้วมันจะออกสู่ทะเลใหญ่ ออกสู่คลื่นลมที่รุนแรงได้

ถ้ากัปตันที่ไม่มีความชำนาญหรือว่ามันมีอุบัติเหตุ มันล่มปากอ่าว ออกอ่าวมันก็ล่มแล้ว มันหลอกมันล่อออกมาให้ล่มปากอ่าว แล้วกิเลสมันก็พาลอยคอไฉน กิเลสมันพาเราออกไปลอยคอ เกิดดับๆ ก็ไปวังวนอยู่ลอยคอยู่ท่ามกลางทะเลนั้นไฉน มันไม่เกิดมรรคเกิดผล เกิดความเป็นจริงของเราขึ้นมา แล้วถ้าเป็นกิเลส กิเลสลอบคอ กิเลสมันล่อมันหลอกออกมา แล้วมันหลงระเหิงกันไป เห็นไหม

เวลาความรู้สึกนึกคิดของคน คิดบวๆ เราคิดบวๆขึ้นมา คิดโดยความเป็นสัจจะเป็นความจริง คิดโดยข้อเท็จจริง คิดโดยสิ่งที่มันเป็นสัจจะเป็นความจริง เวลาคิดบวๆ ไฉน

สัจจะเป็นความจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม เป็นพระอรหันต์ปรารณาวิมุตติขันธ์ เวลาคือภิกขุบวมา ตั้งแต่ปัจจุวัคคีย์ ยสะ ชฎิล ๓ ฟันอง ๑,๒๕๐ องค์ เภสิภิกขุคือเป็นผู้บวชให้เอง บวชให้เอง

มันก็เหมือนเรา เราเป็นคฤหัสถ์ เวลาจะบวชพระๆ ขึ้นมา เราบวชเป็นสามเณรสามเณรแล้วอุปสมบทเป็นพระภิกษุ เวลาบวชแล้ว บวชขึ้นมา สิ่งที่เป็นพระๆ เป็นพระมีศีลแล้วสมาธิละ แล้วปัญญาของเราละ

แล้วเวลาศีล ศีลโดยอาราธนา ศีลโดยวิริติ อธิศีล

แล้วศีลจะเป็นสัจจะเป็นความจริง ศีลคือความปกติของใจ แล้วถ้าทำความสงบของใจได้ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วเวลากลับขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา มันเกิดความมหัศจรรย์ในใจนี้ มันมหัศจรรย์แค่ไหน ถ้ามหัศจรรย์แค่ไหนขึ้นมา เห็นไหม

เวลาที่ว่า เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้ามีวาสนาขึ้นมา เราฝึกหัดปฏิบัติตามของเราเป็นตามความเป็นจริงของเราขึ้นมา มันเป็นความจริงเป็นขั้นเป็นตอนของเราขึ้นมา ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

คำว่า “กิเลสๆ” เพราะกิเลสมันยุมันเหี่ยว มันพลิกมันแพลง มันว่ามันเป็นผู้ที่มีอำนาจ มันเป็นผู้ที่มีกำลังใหญ่ แล้วมันก็ล่อ มันก็ลวงเราออกไป เวลาลวงออกไป ปฏิบัติไปแล้วล้มปากอ่าว ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย แล้วคิดลบ

คิดลบว่า มันมีคุณธรรม มันมีศีลธรรม มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา

มันมีอยู่ไหน มันพาลลอยคอกอยู่กลางทะเลนั่นนะ เวลาพาลลอยคอกอยู่กลางทะเล เพราะอะไร เพราะมันเป็นมิจฉาใจ เพราะมันไม่มีศีลจะไม่มีความจริงขึ้นมาในหัวใจของมัน

ถ้ามีศีลจะมีความจริงขึ้นมาในหัวใจ เห็นไหม เวลาที่มีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านจะอบรมบ่มเพาะขึ้นมา ให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน

การทำความสงบของใจ แล้วใจมันอยู่ไหนล่ะ

เริ่มต้นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใหม่ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมารแน่นอน

เวลาเราเห็นวัตถุธาตุ ธาตุ ๔ สิ่งที่เราเกิดเป็นมนุษย์ กวฬิงการอาหาร ปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ มันเป็นเรื่องการดำรงชีวิต

เวลามาบวชเป็นพระแล้ว สิ่งที่เราปรารถนาว่าอยากจะได้ตามพอใจของตน เห็นไหม แล้วมันได้ไหม มันไม่ได้ พอไม่ได้ มันก็เกิดการขัดแย้งไง มันก็เกิดการเศร้าหมองไง มันก็เกิดการน้อยเนื้อต่ำใจไง มันมีแต่ความคิดลบไป

แต่ถ้าคนคิดบวกๆ มันมีศีล มันมีสมาธิ มันมีปัญญา

มันมีสมาธิๆ สมาธิความปกติของความเป็นมนุษย์ มนุษย์ถ้ามีสมาธิของความเป็นมนุษย์ ปุณฺชนคนหนามันก็มีสมาธิของมัน ถ้าไม่มีสมาธิ มันขาดสมาธิไป กลายเป็นคนเสียจริตไปบ้าไป การเสียจริตไปบ้านั้นแหละขาดเลย

ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราก็ฝึกหัดของเรา ถ้าเราฝึกหัดของเรา มันจะมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มันไม่ลมปากอ่าว มันเป็นมรรค

สิ่งที่เราจะเป็นเครื่องมือเข้าไปต่อกร ไปต่อสู้กับกิเลสต้นหาความทะยานอยาก มันไปสู้เสือมือเปล่าๆ ไม่มีอาวุธสิ่งใดไว้เป็นเครื่องต่อสู้กับเสือเลยหรือ ดูถูกเสือมากเกินไป

อันนี้ก็เหมือนกัน ว่าฆ่ากิเลสๆ มันก็เป็นสามัญสำนึก เป็นความรู้สึกนึกคิด เป็นสติปัญญาของเราที่คิดว่ามันจะเป็นกิเลสๆ แล้วเวลากิเลสมันหลอกมันล่อขึ้นมา กิเลสลอยคอ มันพาออกไปในทะเล แล้วก็ล่องลอยอยู่อย่างนั้น หันซ้ายหันขวาจะจมน้ำตายอยู่นั่นนะ หาอะไรเกาะก็ไม่ได้ แล้วมันมีแต่ความทุกข์ความยาก นั่นกิเลสมันล่อมันหลอกออกไป

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ จะต้องมีย่อวัตรปฏิบัติ ย่อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจๆ

เวลาเกิดมามีกายกับใจๆ แล้วหัวใจมันอยู่ที่ไหน

เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เติบงกรรม นั่งสมาธิภาวนา ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา มันจะมีความสุขความสงบระงับในหัวใจพออยู่พอกิน เวลาพออยู่พอกิน การเริ่มต้นปฏิบัติมันจะเริ่มมีเหตุมีผล ถ้าเริ่มต้นมีเหตุมีผล จากปุณฺชนเป็นกัลยาณชน

จากปุณฺชนคนหนา จับสิ่งใด ภาวนาสั่งใดล้มลุกคลุกคลาน ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน แล้วเวลามันหลงระเริงไป กิเลสมันลอยคอ กิเลสมันหลอกมันล่อ กิเลสมันพลิกมันแพลงขึ้นไป มันก็เชื่อถือนั่น แล้วยอมรับตามความจริงอย่างนั้น แล้วติดอยู่อย่างนั้นนะ

มันปล่อยวางแล้วดำเนินการต่อไป ให้มันเป็นผลประโยชน์กับหัวใจดวงนั้น ถ้ามันเป็นผลประโยชน์กับหัวใจดวงนั้น

เวลาคนฝึกหัดทำความสงบของใจ เวลามันตกภวังค์ๆ มันก็จะตกภวังค์อยู่อย่างนั้น แล้วตกภวังค์มากกว่านั้น แล้วมันจะตกภวังค์ไปจนจะฟื้นกลับขึ้นมาไม่ได้เลย แล้วก็จะเป็นการฐานม้วนเสีย ล้มเลิกในการประพฤติปฏิบัติต่อเนื่องไป

ถ้าเป็นผู้ฝึกหัดที่ตามความเป็นจริง เขาจะแก้ไขของเขา ถ้ามันตกภวังค์ นั่งสมาธิโดยไม่ต้องการสมาธิ ทำความสงบของใจให้มันเป็นสงบตามความเป็นจริง ไม่เอ้อออห่อหมก ไม่ให้กิเลสพาไปล่อยคอ

กิเลสเป็นผู้ค้ำจุน เป็นผู้ดูแล เป็นผู้คอยชักนำ แล้วเราก็มั่นไป แล้วมันก็พากันจูงออกไป แล้วมันก็ปล่อยล่อยคอยุ่ที่นั่น เพราะกิเลสมันเป็นพญามาร

มารมันทำลายทุกๆ คน แม้แต่การจะทำคุณงามความดี

คำว่า “ทำคุณงามความดี” นี่เป็นศรัทธา เป็นความเชื่อที่เราตั้งต้น แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไป กิเลสมันไ้หน้าใคร รู้จักกิเลสน้อยไป

ไม่เคยเห็นกิเลส แล้วเวลากิเลสมันพลิกแพลง กิเลสบังเงา มันเอาเรื่องธรรมะมาล่อลวงเรา แล้วพาไปล่อยคอตื๊บปองๆ อยู่กลางทะเลนั่นนะ

ฉลาม สัตว์ร้ายที่มันจะเข้ามาทำลายมากมายมหาศาล นี่คืออะไร

โหชะ นี่แหละวิภวภูติ ที่พาจิตนี้เวียนว่ายตายเกิดวังวนอยู่อย่างนั้น แล้วกิเลสมันก็พาไปล่อยคอ คิดว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ ลอยไปตามกระแสของวิภวภูติ แล้วไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน นี่กิเลสมันหลอกไปโดยความเชื่อถือ โดยกิเลสมันปิดหูปิดตาว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม

นั่นละคือมาร

จิตตภาวนา เวลามาร ตัวมันเป็นอย่างไร กิเลส ตัวมันเป็นอย่างไร กิเลสมันหลอกมันล่อ มันพาไปล่อยคอยไป เรายังเชื่อถือมันอยู่อีกใช่ไหม

แล้วความจริงๆ ที่เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าเราจะเอาความจริงขึ้นมา ถ้าความจริง ความเป็นจริงเป็นจริงของเรามา มันจะมีศีล เราทบทวนของเราได้ วันนี้ภาวนาแล้วทำไมมันไม่มีเหตุมีผล เราทำสิ่งใดมา สิ่งใดที่มันขาดตกบกพร่องไป ถ้ามันขาดตกบกพร่องไป

ปลงอาบัติ ปลงอาบัติเพื่อตัดความลังเลสงสัย ปลงอาบัติเพราะเราไม่ต้องการให้สิ่งนี้มาเป็นเครื่องกักรใจ

ถ้าปลงอาบัติมันก็ปลงอาบัติ ปลงอาบัติคือ สาธุ สุกฺขุ เราจะเริ่มต้นทำคุณงามความดีไป สิ่งที่มีมันผิดพลาดไปแล้ว อันนั้นมันเป็นอดีต แต่ปัจจุบันนี้เราสำนึกผิด นี่ไง สุภาพบุรุษ สุภาพบุรุษที่เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาในปัจจุบันนี้

แต่เวลาที่มันล้มเหลว ล้มลุกคลุกคลาน เพราะกิเลสมันปิดหูปิดตา พอกิเลสปิดหูปิดตา แล้วมันก็ล่อ มันก็หลอก มันก็ชัก มันก็จูงใจ แล้วพอลอยคอไปแล้ว มันก็บัดทิ้ง มันก็ถีบทิ้งให้หลงระเห็จไปอยู่กับกิเลสมันปลิ้นมันปล้อนอย่างนั้น แล้วเราก็ก็น้อมใจมานับเรื่องอย่างนั้นอยู่ใช่ไหม ถ้าเรายอมใจมานับเรื่องอย่างนั้น แสดงว่าเราก็ไม่มีวาสนา

แล้วถ้าเราเชื่อเลยว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ การประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นธรรมๆ มันเป็นการเพื่อเจ้าเพื่อผัวอย่างนั้นโดยที่ไม่มีเหตุมีผล พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้หรือ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา ท่านปฏิบัติอย่างนี้จริงๆ หรือ ถ้าท่านปฏิบัติอย่างนี้จริงๆ ทำไมท่านมีเชาวน์มีปัญญาละ

เวลาครูบาอาจารย์ สิ่งที่มีธรรมๆ ในหัวใจนะ จะพูดที่เล่นที่จริงเป็นธรรมทั้งนั้นนะ มันมีเหตุมีผลของมัน

ธรรมจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่งไง มันก็มีมันดำกิเลสในหัวใจของคนที่มีกิเลสเต็มหัวใจนะ เพราะคนที่มีกิเลสเต็มหัวใจ กิเลสมันจะพาออกไปลอยคอ ออกไปลอยคอในวัฏฏะ แล้วให้เผชิญกับสังสารวัฏอยู่อย่างนั้นนะ แล้วมันก็ไม่มันไม่มีคลายไ

แล้วถ้าเราเกิดกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง

เราเกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา เราเกิดมาท่ามกลางกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ที่เจริญ เจริญในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านได้ชำระล้างกิเลสของท่านมาซึ่งๆ หน้า

ชำระล้างมาซึ่งๆ หน้า มันเป็นอย่างนี้หรือ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ลูกศิษย์ลูกหาของท่าน ท่านประพฤติปฏิบัติและแสดงธรรมที่ออกมาจากหัวใจที่เป็นธรรมอย่างนี้จริง ๆ หรือ ตามตัวเอง เพราะอะไร

เพราะมันหลงระเหิงไป เพราะอ่อนแอไป เพราะอำนาจวาสนาของเราอ่อนด้อยไป ถ้าอ่อนด้อย นี่มันเป็นการเพื่อเจ้า เป็นการเพื่อฝัน มันเป็นเรื่องไร้เดียงสา ปฏิบัติแบบไร้เดียงสาไป ไร้เดียงสาคือไม่มีอะไรเลย แต่แจ๋วๆ นะ

เด็ก ๆ ไร้เดียงสามันดูน่ารักน่าทะนุถนอม เพราะมันยังเป็นเด็กน้อย เวลามันโตขึ้นมา สิ่งที่ไร้เดียงสา เอาชีวิตไม่รอดหรอก เติบโตขึ้นมามันต้องมีสติมีปัญญาเท่าทันสังคม เขา มันต้องหาที่ยืนในสังคมนั้นให้ได้ แล้วอยู่กับสังคมเขาไป

ถ้ามีวาสนาของเราละ เราก็มาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพื่อชนะใจตนเอง ชนะกิเลสในใจของตนเอง นั่นจะมีความสุขอุดมสมบูรณ์โดยข้อเท็จจริงในหัวใจของคนที่เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา และมีอำนาจวาสนาที่จะประพฤติปฏิบัติ

เพราะการประพฤติปฏิบัติมันเป็นเรื่องของนามธรรม เรื่องของนามธรรมคือเรื่องของจิตวิญญาณ เห็นไหม พระสงฆ์ เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ แล้วผู้นำทางจิตวิญญาณ แม้แต่พฤติกรรมกระทำในชีวิตประจำวันมันยังไม่มีศีลมีธรรม มันจะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณได้อย่างไร

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านจิตสงบเป็นสมาธิ แล้วเวลามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ นั้นนะเห็นกิเลสเลย เห็นกิเลสที่มันล่อมันลวง กิเลสมันหลอก มันลวงพาไปลอยคออยู่ในวัฏฏะ อยู่ในสังสารวัฏ อยู่ในอารมณ์ต่างๆ อยู่ในโลก อยู่ในการแข่งขัน อยู่ในการอยากมีหน้ามีตา ร้อยแปดพันเก้า เรื่องกิเลสทั้งนั้น

เวลาเขาจริงขึ้นมา เห็นไหม เวลาบวชกับอุปัชฌาย์ไป เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ รุกขมูลเสนาสน์ ให้อยู่ป่าอยู่เขา ให้ออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา

สิ่งที่กิเลสมันล่อมันลวงไป มันว่าสิ่งนั้นเป็นความสุข เป็นความพอใจที่มันจะไป
 เพลิดเพลินกับในสังสารวัฏ ในสังสารวัฏคือมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนะ แต่ในภพชาติ
 นี้ เราก็ทำให้เราลุ่มเราหลง เราทำสิ่งใดแล้วไม่เป็นขึ้นเป็นอัน ให้พาออกไปลอยคอแว้งว้าง
 สิ่งที่มีมันเป็นความว่าง มันไม่มีอะไรเป็นสักจะเป็นความจริงเลย

ฝึกหัดพุทโธฯ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เวลาจิตมันสงบระงับเข้ามา เออ! มันแตกต่าง
 กันนะ มันแตกต่างกันว่ามีสติสัมปชัญญะ

สมาธิเป็นสมาธิ สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้ากิเลสมันลอยคอนะ มันพาบรรลุลหรรณ
 หลายรอบแล้ว บรรลุลหรรณแล้วบรรลุลหรรณอีก มันพาไปลอยคอในสังสารวัฏ ในอารมณ์
 ความรู้สึกของตน ป้อมแป้มๆ บรรลุลหรรณ ป้อมแป้มๆ บรรลุลแล้ว สำเร็จแล้ว ป้อมแป้ม มันไม่
 มีอะไรที่จับต้องได้เลย

สติก็เป็นสติที่จับต้องได้นะ สตินี้มันยับยั้งอารมณ์เราได้เลย อารมณ์ที่มันพุ่งมัน
 ชาน อารมณ์ที่มันเหลวแหลก พอมันมีสติขึ้นมา ทำไมเราชั่วได้ขนาดนี้ ชั่วนะ มโนกรรม คิด
 ชั่ว ทำชั่ว แต่ยังไม่ได้กระทำให้มันเป็นบาปเป็นกรรม

มโนกรรมคือความคิด สิ่งที่มีสติมีปัญญามันเห็นแล้วมันเศร้าใจไง ถ้ามันเศร้าใจ
 ขึ้นมา เห็นไหม เราฝึกหัดของเรา เติบจนกรรม นั่งสมาธิภาวนา มันจะคิดมากคิดน้อยขนาด
 ไหน จะแพ้ชนะอย่างใดก็แล้วแต่ มีสติสัมปชัญญะแล้ว พุทโธ ถ้ามันพุทโธได้ สิ่งนั้นมันจะ
 เกิดไม่ได้

ถ้าใช้ปัญญาอบรมสมาธิฯ มันก็หาเหตุหาผล สิ่งที่มีความคิด มันคิด มันเริ่มต้นมา
 ได้อย่างไร ถ้ามันคิดมาแล้วมันก็เป็นสัญญา สัญญาจำได้หมายรู้ มันจำได้แต่ภพชาตินี้หรือ

เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าไม่มีวาสนา เราจะได้มาเกิดเป็นมนุษย์ ในขณะที่
 ที่เรามาเกิดเป็นมนุษย์ เราก็มีอำนาจวาสนา เพราะในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

นี่เราได้เกิดร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยิ่งได้บวชพระมา เป็นศากย
 บุตรพุทธชินโรส เป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

ถ้าเป็นบุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา
ถ้าเราจะทำการกระทำของเรา

วินัยๆ คือข้อบังคับ

ธรรม ศีล สมาธิ ปัญญา

ธรรม สังฆธรรมๆ พังธรรม พังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมาแล้ว ได้ชำระล้างกิเลสมาแล้ว สิ่งที่ทำ
มาแล้ว พญามารๆ เวลาสิ้นไป สิ้นไปจากใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เสวย
วิมุตติสุขๆ

แล้วเวลาเสวยวิมุตติสุข ในสมัยพุทธกาล พระอรหันต์มากมายมหาศาล สังคม
แข่งขันกันสร้างคุณงามความดี แต่สร้างคุณงามความดี แต่ผู้ที่เข้ามาแอบแฝงไว้ สัตตธส
วัคคิ จัณฑคคิย์ต่างๆ พวกที่เข้ามา มันถึงมีอนุบัญญัติๆ ไง

แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ถ้าไม่ได้เป็นธรรมๆ ขึ้นมา สิ่งนี้ก็เป็นตาลยอดด้วน
ที่ทำลายตนเองไง นิสสัย ๔ อกรณียกิจ ๔ สิ่งที่ทำแล้วขาดจากความเป็นพระโดยธรรมชาติ
ในกระหน่ำนั้นเลย จะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็แล้วแต่

แต่ถ้าผู้นำด้านแล้วมันไม่ได้คิด มันทำของมันโดยธรรมชาติของมัน ทำแล้ว ทำ
แล้วเข้าไป นี่ไง กิเลสมันเลยพาไปลอยคอป้อมแป้มๆ อยู่ นั่นนะ แล้วก็จับต้องไม่ได้ บรรลุ
ธรรม บรรลุธรรมป้อมแป้ม ไม่เห็นมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

แต่ถ้าเป็นมรรคเป็นผล มันเริ่มต้น เริ่มต้นจากสติ ถ้าการกระทำขาดสตินั้นเป็น
มิฉะนั้นทั้งสิ้น เพราะอะไร เพราะกิเลสมันยิ่งใหญ่ ใหญ่ ปฏิบัติอย่างไรก็แล้วแต่กลุ่มๆ ดอนๆ ไง
แต่ถ้าสติสมบูรณ์แบบของมัน แล้วบริกรรมของเรา แล้วทำความสงบระงับเข้ามา จิตมันสงบ
ระงับเข้ามา ถ้าสงบระงับเข้ามาแล้วฝึกหัดๆ เพราะอะไร

เพราะมันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญของมันอยู่อย่างนั้น จนกว่าจะจิตตั้งมั่น
จิตตั้งมั่นแล้วฝึกหัด ฝึกหัดของเราต่อเนื่องไป น้อมไปสู่กาย เวทนา จิต ธรรม

ถ้ามันเห็นกายๆ ร่างกาย เวลาเราคิดโดยปัญญาอบรมสมาธิไป ร่างกายมันก็มีเศษ มีความขุ่นเน่า ร่างกายมันก็มีสิ่งที่มีความสกปรกโสโครกไป เวลาตื่นนอนขึ้นมา ขี้ปาก ขี้เหงื่อ ขี้ไคล ขี้ทั้งนั้นเลย แล้วมันมาจากไหน มันมาจากเดิมจากกินเข้าไปนั่นไง มันเจริญเติบโตขึ้นมาโดยธรรมชาติของความเกิดเป็นมนุษย์ไง นี่ไง มีกายกับใจนี่ไง

สิ่งที่เราปัญญามันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน มันก็เศร้าสลดไป เวลาเศร้าสลด มันก็ปล่อยวางเข้ามาๆ เวลาถ้ามันจิตสงบต่อเนื่องไป ทำความสงบของใจต่อเนื่องไป

แล้วถ้าจิตสงบแล้วถ้ามันเห็นกาย เวลามันเห็นกายขึ้นมามันมหัศจรรย์ แล้วมหัศจรรย์ขึ้นมาแล้ว ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา พิจารณาไปแล้วมันเป็นไตรลักษณ์ ถ้ามันเป็นเจโตวิมุตติ มันพิจารณาไปแล้วมันแปรสภาพเป็นไตรลักษณ์ให้เห็นตลอดเวลาเลย แล้วมันเร็วขึ้นมา พอใช้ไปๆ มันสั้นมันไหวของมันขึ้นมา

มันสั้นมันไหวคือสมาธิมันไม่มีกำลังของมันขึ้นมา มันจะให้เป็นอย่างนั้นอีกไม่ได้ แล้วเราก็เห็นรีหันขวาง อ้าว! เมื่อก่อนมันทำได้ เดียวนี้มันทำไม่ได้ แล้วสมาธิมันอยู่กับเรา แล้วมันหายไปไหน

นี่ฝึกหัดปฏิบัติใหม่ล้มเหลวทั้งนั้น

นี่ขนาดมีมรรคนะ ถ้ามีมรรคคือมีพาหนะที่จะก้าวดำเนิน มัคโค ทางอันเอก ทางที่เราจะก้าวเดินไปเพื่อความเจริญงอกงามในหัวใจของตน

จิตใจมันจะเจริญงอกงามขึ้นมาได้ มันต้องมีสติมีปัญญาของมัน มันมีการกระทำกรรมทั้งหลายมาแต่เหตุไฉน มันต้องมีเหตุมีผล มีเหตุมีผลแล้วมันก็ยังล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานเพราะอะไร

เพราะแก่นของกิเลส กิเลสที่มันเหนียวแน่น เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณไม่มีต้นไม่มีปลาย จิตนี้มาจากไหน สร้างสมบุญญาธิการมาอย่างไร

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สำเร็จ
เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ไปองค์ข้างหน้า

แล้วเรา จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วบอกว่า มันมาจากไหน มันมาอย่างไร
ปัจจุบันนี้มันยิ่งใหญ่

กิลเลสมันพาลอยคอนะ มันหลอก หลอกให้ลอยละล่องไป ถ้ามันหลอกให้ลอยละ
ล่องอยู่อย่างนั้น แล้วชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด น่าเสียดาย

ชีวิตของคนหนึ่งร้อยปี หนึ่งร้อยปีโดยมาตรฐาน แล้วถึงเวลาแล้วเราก็กินชีวิตนี้ไป
สิ้นชีวิตนี้ไปก็ภพชาติหนึ่ง พันธุกรรมของจิต พันธุกรรมของจิตแต่ละภพแต่ละชาติที่เรา
ฝึกหัดปฏิบัติไป สิ่งใดที่มันติดหัวใจมันไปไง บุญและบาปมันจะติดหัวใจดวงนี้ไป

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ให้ฝึกหัดข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา จะได้ติดหัวใจมันไป
เวลาติดหัวใจมันไป มันประพฤติปฏิบัติสิ่งใดขึ้นมา สิ่งที่เราเคยฝึกหัดมาจากครูบาอาจารย์
มันจะมาตรวจสอบเอง ตรวจสอบว่าที่ทำอยู่นี้มันถูกหรือผิด แล้วถ้ามันเป็นความถูกต้องดี
งาม มันก็เป็นข้อวัตรปฏิบัติ เป็นเครื่องอยู่ของใจ แล้วมันมีมรรคมีผล มีเหตุมีผลในการ
ประพฤติปฏิบัติ มันมีมัคโค มันมีทางอันเอก ทางที่ก้าวเดินของมันไปไง

แต่ถ้ากิลเลสมันล่อมันลวง มันพาลอยคอป้อมแป้มๆ ไม่มีสิ่งใดเป็นที่ยึดมั่นได้ ไม่มี
สิ่งใดที่จับต้องได้ ทั้งๆ ที่ว่าเป็นการประพฤติปฏิบัติเหมือนกันนี่แหละ แต่ปฏิบัติด้วยความ
มักง่าย ปฏิบัติด้วยความอ่อนแอ

แล้วคนที่ประพฤติปฏิบัติ เราตรวจสอบได้ ถ้ามันไม่เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา แล้วเราจะ
มีอะไรเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว คำว่า “ยึดเหนี่ยวๆ” เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา เราจะเอาอะไร
เป็นที่ยึดเหนี่ยว

เราก็ต้องมีมัคโค ทางอันเอก เวลายึดเหนี่ยวๆ สติใจ มีสติแล้วฝึกหัดๆ งานกิจการ
ภายนอก งานภายใน

เราไปเที่ยวเล่น เราไปรู้ไปเห็น นี่ภายนอกทั้งนั้นนะ แล้วภายในมันตื่นตันไปกับเขา
หรือไม่

มันส่งมาจากภายนอกเข้ามา ส่งมาจากภายนอกเข้ามาคือจิตมันไม่ส่งออก มันส่งไปรับรู้ ไปเกี่ยวเนื่อง ไปรับรู้สิ่งต่างๆ มันเรื่องอะไรของเรา

ถ้าเป็นอยู่ทางโลก ผู้รู้ข่าวสาร ผู้ใดเป็นผู้กำหนดข่าวสาร นั่นจะเป็นผู้ที่ชนะ จะครองโลก นั่นเรื่องของโลกเขา เราก็รับรู้ได้ ไม่ใช่คนตาย คนเป็นมันรับรู้ได้ทั้งสิ้น เวลามันส่งออกนี้ภายนอก ภายนอกก็มาก่อวนให้ภายในยุ่งเหยิง ภายใน กิเลสมันก็ยังปลิ้นปล้อนเข้าไปอีก

นี่ไปรู้ข่าวสารแล้วถูกหรือผิด จะยืนข้างใคร จะยืนอย่างไร มันอยู่ที่การวินิจฉัย อยู่ที่สันดาน อยู่ที่ความชอบ ภายในก็ปั่นป่วน

แต่ถ้าเราเป็นนักปฏิบัติ เราไม่ส่งออกไปกว้านเอาสิ่งที่อยู่ภายนอกเข้ามาก่อวนภายในใจของเรา แล้วภายในใจของเรามันจะสงบระงับอย่างไร

ภายในใจของเรา แม้แต่ภายในใจของเรามันก็ต้องมีคำปริกรรมของมัน ถ้าไม่มีนวัตรกรรม ไม่มีการกระทำ มันก็เลยกิเลสพาลอยคอป้อมแป้มๆ สมาธิป้อมแป้มๆ มีความสุขป้อมแป้มๆ มันไม่มีที่มาที่ไป มันไม่มีเหตุไม่มีผล ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ แล้วเหตุอะไร

ถ้าเป็นสมาธิ มันไม่ป้อมแป้ม มัคโค เราเป็นคนทำเอง สงบก็คือสงบ เพราะอะไร เดียวมันก็สงบเข้ามา ขณิกสมาธิ อุปปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

สมาธิมันจะอยู่ตลอดไปหรือ ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติเป็น สมาธิเจริญแล้วเสื่อม จิตเสื่อม คนภาวนาๆ มีใครบ้างที่ฝึกหัดภาวนาแล้วไม่เคยเสื่อม

ภาษาเรานะ เสื่อมล้านเปอร์เซ็นต์ เสื่อมหมด เสื่อมเลย

แล้วไอ้ที่ไม้ๆ อยู่ นั่นนะสัญญาทั้งนั้น ป้อมแป้มๆ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย จำเขา มาแล้วก็เล่าว่ามันเป็นการบอกเล่า แล้วฟังเขามาแล้วว่า เราก็จะมาสร้างเสริมให้มันเป็นความจริง แล้วมันจริงไหม

กิเลสพาลอยค

แต่ถ้าเราฝึกหัด เราจะประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของเราขึ้นมา มันจะทุกข์ มันจะยากขนาดไหนให้มันเป็นข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา ถ้าเวลาเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา มักโคทางอันเอก ยึดมันได้

เวลายึดมันได้ สติ เราก็รู้อยู่แล้วว่าสติมันทำให้อารมณ์ความรู้สึกที่มันมีกำลังของมันหยุด แล้วก้าวเดินไปไม่ได้

หัดพุทโธๆ ของเราจนจิตมันสงบระงับเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามา ก็ต้องฝึกหัดให้มันสงบบ่อยๆ ครั้งเข้า บ่อยๆ ครั้งเข้า ต้องบ่อยๆ ครั้งเข้า จนเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ น้อมไปเลย สติปัฏฐาน ๔ นั่นละ

พิจารณากายๆ เห็นใหม่ โดยทางวิทยาศาสตร์ โดยทางโลก เรายังเองได้ ลอกหนึ่งออกมาแล้วมีแต่เลือดทั้งนั้นนะ หกล้มลุกคลุกคลานขึ้นมา เราก็เห็นของเราทั้งนั้นนะ สิ่งนั้นเราก็เห็นได้ว่า สิ่งที่เรายึดมันถือมันมันจะเป็นภายนอก มันจะยึดมันถือมัน เราใช้สติปัญญา มันเห็นแล้ว เห็นโทษของมัน ถ้าเห็นโทษของมัน มันก็แค่ข้อเท็จจริงอย่างนี้ มันเท่าทันกิเลส พอเท่าทันกิเลส กิเลสมันก็ไม่เปลี่ยนไม่ปลี่ยน

ฉะนั้น ไม่ปลี่ยนไม่ปลี่ยนขึ้นมา เวลามันพิจารณาของมันไปเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นมา ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา มันสงบจากภายนอก ภายนอกมันส่งออกไปยึดมันถือมันไปรับรู้ข้อมูลข่าวสารทั้งสิ้น นั่นนะภายนอก

ภายในๆ ตัวตนของตนมันก็ยึดมันตัวตนของตนไง มันมีทิวฐิไฏ ทิวฐิมานะ ทิวฐิ ความเห็นของตนยิ่งใหญ่ ดูสิ ในสังคม มองหน้าก็ไม่ได้ พุดผิดหูก็ไม่ได้ เสียงอะไรขึ้นมามันเป็นเรื่องทั้งนั้นนะ เพราะอะไร

หลงตนเอง ถ้ามีสติปัญญา มันเรื่องของสังคม อ้าว! คนเขาคุยกันไม่ได้หรือ คนหลงทางมาเขาก็ถามช่องทางเขาไป คนมีอะไรเขาก็พูดเจรจากันได้ เขาพูดเจรจาอย่างหนึ่ง เข้าใจไปอีกอย่างหนึ่ง แล้วก็ไปเที่ยวระรานเขา มันหลงผิดใจ แล้วถ้าใจเรามันก็เป็นอย่างนั้นนะ ทิวฐิมานะ

สำคัญตน ไปสำคัญมันทำไม เราก็เป็นตัวตนของเราอยู่วันยังค่ำ แล้วเราต้องการ
สัจจะความจริงใจ เหตุ มีทาง มีหนทาง มีมรรคเป็นเครื่องดำเนินใจ ทางสายกลางใน
พระพุทธศาสนา ทางสายกลางในการประพฤติปฏิบัติ มันไม่ให้กิเลสพาไปลอยคอ

กิเลสไปลอยคอ เริ่มต้นจากจับต้องสิ่งใดไม่ได้ แล้วก็ละเมอเพ้อพกให้ว่ามันเป็น
ธรรมๆ โดยการรำลือเล่าลือ ธรรมบอกเล่า แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ไม่ใช่ ธรรมจริงๆ ธรรม
จริงๆ ธรรมในภาคปฏิบัติใจ

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิบัติเขาทำกันอย่างไร ปฏิบัติ เห็นเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา
ธรรมปฏิบัติๆ แต่เวลาปฏิบัติพอเป็นพิธี นั่นพิธีปฏิบัติ พิธีปฏิบัติอย่างไรก็ได้ให้มันสงบใจเข้า
มา

ถ้าใจสงบแล้ว ใจสงบมันก็มีความสุขของมัน วิธีปฏิบัติก็จำไว้ให้ดี สิ่งที่ได้เดินจงกรม
และนั่งสมาธิภาวนา แล้วกำหนดอะไร วางอารมณ์อย่างไร สิ่งนั้นนะเรากระทำ นี่ใจมันทำ
พอใจมันทำๆ มโนกรรมใจ

ถ้าปล่อยนะ มันก็ไป มโนกรรม มันคิดเพ้อเจ้อเพ้อฝัน เป็นการบอกเล่า เป็นการชัก
จูง แล้วก็ไหลไปตามนั้นนะ แล้วชอบ เพราะอะไร เพราะมันไม่ต้องทุกข์ไม่ต้องยากใจ

แต่ถ้าเอาตามความเป็นจริง โอ้โฮ! มันทุกข์มันยาก มันเครียด โอ้! มันลำบากลำ
บนนะ แล้วทำแล้วกลัวมันจะไม่ได้ แล้วเดี๋ยวมันจะได้

ได้อะไร ได้ป้อมแป้มๆ เพราะมันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันใจ ถ้าไม่เป็นขึ้นเป็นอัน
เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล เขามี
ความสุขในหัวใจของเขา มีวิหารธรรม เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา หลวงปู่ขาวทางจงกรม ๓
เส้น พระอรหันต์นะ เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์ๆ ท่านมีวิหารธรรมในหัวใจของ
ท่าน มันไปป้อมแป้มๆ ตรงไหน มันมีวิหารธรรม มีข้อเท็จจริงในใจใจ มีธรรม

แล้วเราปฏิบัติละ เวลาถ้ามันเครียด พุทโธก็ไม่ได้ ปัญญาอบรมสมาธิก็ต้องใช้
สติปัญญาใคร่ครวญในใจของตน เพราะอะไร

เพราะจิตมันส่งออก ธรรมชาติของจิตมันส่งมันออกอยู่แล้ว แล้วถ้าไม่มีปัญญาเท่าทันมัน มันจะเป็นสังขธรรมได้อย่างไร เวลาปัญญาเท่าทันมันก็หยุดใจ มันไม่ส่งออกไปไง พุทโธๆ ก็พุทโธอยู่นี่ไง พุทโธเพื่อมันไม่คิดเรื่องอื่นไง

พุทโธคือพุทธะ คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยนามธรรม เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทโธมันอยู่ที่นี้ พุทโธมันอยู่ที่หัวใจนี้

นี่พูดถึงปุณฺณคนหนา ปุณฺณคนหนา คนหนา คือคนพาล กิเลสมันพาลอยู่แล้ว แล้วกิเลสมันก็ปลิ้นปล้อน มันพลิกมันแพลง มันพาออกไปไง ลอยคอ ลอยคอบนน้ำท่ามกลางสังสารวัฏ ลอยคอบนในอารมณ์ความรู้สึกของตน

อารมณ์ความรู้สึก คลื่นมหาชน คลื่นในใจของตน คิดอยู่อย่างนั้นนะ ลอยคอบนน้ำท่ามกลางอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ๆ พากระเจิดกระเจิงออกไปโดยคำบอกเล่า ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน

แต่เวลาครูบาอาจารย์ ต้องมีข้อวัตรปฏิบัติ เพราะข้อวัตรปฏิบัติมันแสดงออก แล้วแสดงออกแล้วจิตมันอยู่ตรงนี้ จิตอยู่ตรงนี้นะมันสงบสุข

สงบสุข หมายความว่า ทำข้อวัตรแล้วชื่นใจ ทำข้อวัตรแล้วชื่นบาน ชื่นบานเพราะอะไร เพราะเราเป็นสมณะ เราเป็นพระ เรามีข้อวัตรปฏิบัติ วัดใด วัดปฏิบัติไม่ใช่วัดร้าง

พระเต็มวัดเลย ไม่ทำอะไรเลย หน้าที่ของผู้ปฏิบัติเรา เราเป็นพระกรรมฐาน พระกรรมฐานขุนนางทำอะไรไม่เป็น ขุนนางแต่ทำอะไรก็ได้ ทำอะไรก็ได้เพราะเป็นกรรมฐานขุนนาง

แต่ถ้าเป็นพระกรรมฐาน พระปฏิบัติ พระปฏิบัติคือพระกระทำ แล้วทำขึ้นมาในหัวใจของตน มันจะเกิดหนทางของจิต ถ้ามันเกิดหนทางของจิต ถ้ามันสุขสงบขึ้นมา สัมมาสมาธิเป็นที่พักที่อาศัย ไม่ปล่อยให้หัวใจเตลิดเปิดเปิงกระเจิงไปให้กิเลสมันพลิกมันแพลง โดยคำบริกรรม โดยปัญญาของเรา

แล้วถ้าจิตสงบแล้วนอนไปเห็นสติปัฏฐาน ๔ นั้นแหละ ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ การเห็นสติปัฏฐาน ๔ นะ ถ้าการเห็นโดยธรรม จิตสงบแล้วเป็นสัมมาสมาธิ เห็นโดยจิต เกิดจักขุญาณ เกิดจากผู้รู้ผู้เห็น

จิตที่ปุถุชนคนหนา จิตที่เป็นพาลชน จิตที่กิเลสหนา มันคิดเองเออเองโดยจิตนิสัยโดยสันดาน

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติไป หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ เราเห็นแล้วเราขอบคุณ เราชื่นชม เพราะถ้าไม่มีหนทาง ไปอย่างไร

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านทำเริ่มต้น ใครเป็นคนบอก ตำรับตำรามีอยู่แล้ว กิ่งพุทธกาลศาสนาเจริญอีกหนหนึ่ง ภาคปริยัติเจริญอยู่แล้ว สิ่งที่เจริญขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมีการศึกษาการค้นคว้า แล้วการค้นคว้าว่า ในการประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์แล้วมีจริงหรือไม่มีจริง ในทางตำรา ในทางปริยัติศึกษามาแล้วก็ยังไม่แน่ใจ

แต่เวลาจริงจางขึ้นมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่าน ท่านเทียบเคียงของท่าน แล้วมันเกิดในยุคใด ในสังคม ในชุมชนที่อำนาจวาสนาได้สร้างสมมาด้วยกัน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เจ้าคุณอุบาลีฯ

เจ้าคุณอุบาลีฯ เป็นนักวิชาการ เป็นผู้ที่แตกฉานในภาคปริยัติ ในธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นนักรบๆ เป็นนักปฏิบัติขึ้นมาเวลาพิจารณาแล้ว เวลาศึกษาปฏิบัติแล้ว มาศึกษา มาปรึกษา มาประพฤติปฏิบัติร่วมกันเวลาร่วมกันขึ้นมาแล้ว เวลาถึงที่สุด หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เจ้าคุณอุบาลีฯ เป็นพระธาตุทั้งสี่นเลย

แล้วครูบาอาจารย์ที่ท่านทำของท่านมา ท่านสมบุกสมบันของท่านมา เพราะอะไร

พระโพธิสัตว์ๆ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขนาดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้ว สิ่งที่ว่าวิมุตติสุขๆ ใด

เวลาครูบาอาจารย์ของท่านประพฤติปฏิบัติของท่านมา ท่านต้องมีอำนาจวาสนา ท่านได้สร้างบุญกุศลของท่านมา ท่านถึงมีเขวามันมีปัญญา มีอำนาจวาสนาที่จะพยายาม ผีกัด พยายามกระทำขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจนั้น จิตตภาวนาๆ

ปริยัติขึ้นมาโดยเจ้าคุณอุบาลีฯ พลิกแพลงขึ้นมาในภาคปริยัติขึ้นมาให้มันละเอียด รอบคอบ เวลาปฏิบัติฯ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านขึ้นมา แล้วกิเลสมันจะ พายออกไปลอยคออย่างนี้ เวลาที่ยัง ดิ่งเข้ามา แล้วพลิกแพลงขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริง นี่ คือบุญกุศล คืออำนาจวาสนาผู้มีบุญมีกุศลได้สร้างสมมา ถึงได้ศึกษาได้ค้นคว้า ยิ่งกว่า นักวิทยาศาสตร์หลายร้อยเท่า

ไอน์สไตน์บอกว่าอยากนับถือศาสนาพุทธ

แต่เป็นผู้กระทำจริง แล้วมันเป็นขึ้นมาในหัวใจของท่าน แล้วท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ นี่มันเป็นบุญเป็นกุศล เป็นอำนาจวาสนาของท่าน ทายาท ของศากยบุตรที่จะประพฤติปฏิบัติ มากมาย

แล้วเรากระทำให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาไง เราอย่าให้กิเลสมันพวยพุ่งไปลอยคอ ใจ ลมปากอ่าวใจ แล้วไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย เพื่อเจื้อเพื่อผั่นนะ

ถ้าไม่เพื่อเจื้อเพื่อผั่น เอาจริงๆ ทำจริงๆ แล้วให้มันเกิดขึ้นจริงๆ พอเกิดขึ้นจริงๆ ขึ้นมาในหัวใจ ความจริงนั้นทุกคนปรารถนา

แล้วมีครูบาอาจารย์ที่ท่านทำของท่านไปแล้ว เดินให้ตรง

หลวงปู่มั่นท่านว่าไง ไ้พวกแซงหน้าแซงหลังๆ ใจ

ไ้พวกผู้ดี พวกขุนนาง ทำสิ่งใด “ไ้โย! มันมีอยู่แล้ว เดินสะดุดมันเลย”

เฮ้ย! มันเป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือ ถ้ามันเป็นอย่างนั้นจริงๆ มันก็แสดงว่า ไ้โฮ! ชาว พุทธนี้ได้สร้างวาสนามาเยอะมากเนาะ ไ้เนี่ยเรากันเกือบตาย ทำไมเราไม่เป็นขุนฟ้าขุน นาง

เราลงมือลงแรงของเราเต็มที่ เราทำของเราโดยซื่อสัตย์จริงของเรา เราต้องการ
หนทาง เราต้องการความจริง เราต้องการให้จิตนี้ก้าวเดิน

ถ้าสงบแล้ว ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน นี่แค่รู้แค่เห็น มหัศจรรย์ แล้วเวลาครูบาอาจารย์
ที่ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน สิ่งที่มีมันเป็นไปได้ ไม่เป็นไปไม่ได้ เพราะจิตมันสงบแล้วยกขึ้นสู่
วิปัสสนาไม่เป็น สิ่งที่ว่าข้อต่อหนทาง ทางแยกที่จะเข้าสู่วิปัสสนา ทำกันไม่ได้ แม้แต่ค้นคว้า
หาความสงบ มันยังว่างๆ ว่างๆ มีอยู่ดั้งเดิมมันเป็นของมัน

เฮ้ย! มันเป็นไปได้อย่างไร

ถ้ามันสมดุขของมัน มันมีเหตุมีผลของมัน มันต้องมีการกระทำของมัน กระทำของ
มันขึ้นมา เห็นไหม ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

แล้วสมาธิจะตั้งอยู่อย่างไร สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ เพราะมันไม่มีสมาธิ แล้วติดใน
สมาธินี้ไง มันถึงยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่เป็นไง ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น มันจะหลุดเหลวไหล
มันจะหลุดออกนอกกลุ่มนอกทางได้อย่างไร เพราะอะไร

เพราะมันทำไปแล้ว มันไม่เป็นหนทาง ไม่เป็นสัจจะไม่เป็นความจริง แล้วมันจะเอา
ความจริงมาจากไหน

ถ้าเวลาเอาความจริงขึ้นมา ถ้ามันจับต้องของมันได้ มันพิจารณาไปแล้ว ขนาด
ความจริงแล้วมันยังก้าวเดินไปไม่ได้เลย เพราะอะไร เพราะกำลังของจิตมันไม่พอ

ถ้ากำลังของมันพอขึ้นมา กำลังของมันพอ กำลังพอดี เห็นไหม ทางสายกลางทาง
พระพุทธศาสนาไง ถ้ากำลังของมันพอ มันจับต้องแล้วมันพิจารณาของมันไปได้ ปัญญา มัน
จะก้าวเดินได้ แล้วมันจะเร็วมาก มันจะทำทันของมัน ปัญญา มันจะหมุนของมัน ผู้ที่ปฏิบัติ
มันจะรู้ รู้ว่าเวลาถ้ามันเป็นธรรมๆ เป็นธรรมเพราะมันมีรหัสชาติ

เวลาที่มันประพฤติปฏิบัติมา มันล้มลุกคลุกคลานขึ้นมา มันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็น
อันขึ้นมาเลย ถ้าเป็นสมาธิก็เป็นสมาธิ แล้วเราติดในสมาธิ ถ้ามีครูบาอาจารย์ดึงออกจาก
สมาธิได้ แล้วใช้ปัญญาไปได้

ดึงออกจากสมาธิ ดึงออกมาทำไม ดึงออกมาให้ลุ่มๆ ดอนๆ หรือ

ดึงออกจากสมาธิให้ทำงานไ้ เวลาทำงานๆ ภาวนามยปัญญา เกิดจากการกระทำของตณไ้ เวลาปัญญาเกิดจากการกระทำของตณ มันจะเต็มทีของมัน มันจะหมุนของมัน แล้วถ้ามันหมุนได้ หมุนได้เพราะอะไร

ถ้ามันหมุนได้ หมุนได้เพราะกำลังของสัมมาสมาธิไ้

แล้วเวลาจิตมันเสื่อมๆ สมาธิมันเสื่อม ปัญญามันก็หมุนไปไม่ได้ไ้ มันก็เป็นสัญญาไ้ สัญญามันก็เป็นของเดิม สัญญาก็เป็นสิ่งที่เคยพิจารณาครั้งที่แล้วนะ แล้วครั้งนี่ก็เอาของเก่าที่นั่นมาคิดอีก แล้วคิดจนมันเป็นสัญญา มันจะเป็นภาวนามยปัญญาไปได้อย่างไร

ถ้ามันเป็นสัญญา กิเลสมันพาไปลอยคอแล้วละ มันออกไปลอยคอเพราะอะไร เพราะภาวนาแล้ว ก็เคยทำแล้ว เคยทำได้ เคยทำได้แล้วมันจะปล่อยวางอย่างนั้น มันจะเป็นอย่างนั้น มันพาลอยคอแล้ว ออกนอกกลุ่มนอกทางไป แล้วมันไม่เป็นจริง เพราะอะไร

รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง

เวลาพิจารณาไปแล้ว พิจารณา เวลามันปล่อยเป็นครั้งเป็นคราว นั่นแหละปล่อยเป็นครั้งเป็นคราว เพราะอะไร เพราะมันไม่มีชนะ เพราะมันไม่มีโรธ เพราะมันไม่ดับทุกข์ มันไม่มีดับเพราะอะไร เพราะมันไม่มีผลไ้

ถ้ามันมีมรรคมีผล ถ้ามรรคมันสมบูรณ์แบบของมัน หนทางมันสมบูรณ์แบบของมัน ทางสายกลางทางพระพุทธศาสนาสมบูรณ์แบบของมัน

สมบูรณ์แบบอย่างไร

สมบูรณ์แบบ ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลก็สมบูรณ์ สมาธิก็สมบูรณ์ ปัญญา ก็สมบูรณ์ สมบูรณ์แล้ว พอมันใช้แล้วมันจะสมบูรณ์ตลอดไปได้ไ้อย่างไร มันก็ต้องบกพร่องไปแน่นอน ถ้าบกพร่องขึ้นมา มันก็ต้องล้มลุกคลุกคลาน มันก็ต้องพลิกแพลงขึ้นมาใหม่ๆ อยู่อย่างนั้น เพราะเวลากิเลสมันทิ่มมันตำขึ้นมา มันจะทำให้การกระทำนั้นไม่ต่อเนื่องแน่นอน

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ท่านถึงหาที่สงบระงับ ถ้ามันลุ่ม ลุ่มในทางไหน ถ้ามันลุ่ม เหตุผลมันไม่พอ ไม่พอเพราะอะไร ถ้ามันไม่พอเพราะอะไร เราจะหาเหตุ มันจะแก้ที่เหตุ เรา จะพิจารณาอย่างไรให้มันพลิกกลับมา

พลิกไปพลิกมา พลิกมาพลิกไปอยู่อย่างนั้นนะ พิจารณากายๆ พิจารณาแล้ว พิจารณาอีก มันปล่อยวางขนาดไหน ปล่อยวาง มันก็ไม่มีชนะ มันก็ไม่มีโรธ ไม่มีโรธ มัน ไม่ได้ดับทุกข์ คือโครงการมันจบไม่ได้ โครงการจบไม่ได้ กิเลสไม่เคยยุบยอบไปจากใจ ถ้า โครงการมันจบ มันจบเป็นครั้งเป็นคราว จบโดยไม่มีเหตุมีผล จบโดยจบโครงการไม่ได้ เรียกตึงคปหาน เพราะมันไม่ดับทุกข์จริง

มันปล่อยวางๆ สมามิมันก็ปล่อยวาง เวลาสมามิๆ สัมมาสมามิ จิตเป็นหนึ่ง ไม่ พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น นั่นก็เป็นสมามิ มันก็ปล่อยวางเหมือนกัน ปล่อยวางขั้นของสมามิ ผล สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

เวลาถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ใช้ปัญญาไปได้ สมามิยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันใช้ ปัญญาเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาพิจารณาแล้ว เวลาคนภาวนามันแปลกๆ ทั้งนั้นนะ มันไม่เหมือนเคยเป็น มันจะรู้ มันมหัศจรรย์ของมัน แล้วก็คิดว่าจะทำอย่างนั้นๆ มันเซ่อ เกินไปไ้

ทำอย่างนั้นๆ ทำอย่างนั้นแล้วมันจะคงที่ได้อย่างไร เวลาถ้ามันไปไม่ได้ กลับ ปล่อย การใช้ปัญญา แล้วกลับมาทำความเข้าใจ

พุทโธๆ สำคัญมาก

หลวงตาพระมหาบัวท่านออกอสุภะนั้นนะ เวลามันไปแล้ว เวลาติดสมามิ โอ้โฮ! สมามิแกกิเลสไม่ได้ๆ เวลามันออกปัญญาไปแล้วมันเตลิดเปิดเปิงไปเลยนะ

เวลาขึ้นไปหาหลวงปู่มัน “ไอ้สมบัติบ้า ไอ้บ้า”

พอบ้า ก็กลับมาพุทโธๆ

นี่ไง เวลามันเตลิดเปิดเปิงแล้ว คนทำงานนะ เวลามันจะเอาผลงาน มันไม่คิดหรอก
กว่าเรามาจากไหน เราเป็นใคร เรามีวาสนาแค่ไหน เวลาเตลิดเปิดเปิง มันไปเลย แล้ว
กลับมาตีเนียนด้วย นู่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ นั่นก็ไม่ได้ ไม่มีอะไรดีสักอย่างเลย กิเลสมันพา
ลอยคอ

ถึงที่สุดแล้วนะ ท่านวางหมด มันต้องเป็นจริงอย่างที่หลวงปู่มั่นว่าแน่ๆ เลย

หลวงปู่มั่นว่า ครั้งที่แล้วว่าติดสมาธิฯ ถึงเกือบตาย เวลาเป็นจริงก็ติดจริงๆ เวลาใช้
ปัญญาฯ ว่าสมบัติบ้า เออ! มันก็จะบ้าจริงๆ กลับมาพุทโธฯ จนมันถอนเลื่อนถอนหนาม

กิเลสมันพาลอยคอ มันพาออกนอกกลุ่มนอกทาง แล้วมันจะกลับมาเหยียบย้ำอีกว่า
สิ่งนั้นถูกต้องชอบธรรม

ครูบาอาจารย์ให้อุบาย บอกวิธีการ มันก็ต่อต้าน ถึงที่สุดมันเซ็ดหลาบเพราะเคย
ทุกข์ เซ็ดหลาบเพราะท่านเคยบอกแล้วมันจริง เราก็ได้แย้งมาตลอด แต่เวลาแก้ไขแล้ว มันก็
เป็นอย่างที่ท่านว่าจริงๆ เพราะมันเป็นสิ่งที่ว่าจริงๆ คราวนี้มันก็น่าจะเป็นอย่างนั้น

กว่ากิเลสมันจะเปิดทางให้ได้คิดนะ

กิเลสมันพาลอยคอ มันไม่ให้มันคิดเลย มันยอเยียม มันเหนือโลก มันยิ่งใหญ่
ทิฏฐิจดจำ คนอื่นผิดหมด แล้วมันจะหลอกล่อพาไปลอยคอไ

นี่ไง ครั้งที่แล้วท่านพูดมันจริง ครั้งนี้น่าจะ น่าจะ

พอเริ่มน่าจะขึ้นมา ตัดสินใจ ไซ้ มันจะน่าจะตรงไหน มันใช่จริงๆ เพราะกิเลสมันพา
ไปลอยค้อมาถูกรอบแล้ว กิเลสมันกระที่บ มันเหยียบย้ำมาจนเซ็ดหลาบ

วางหมดเลย กลับมาพุทโธฯ

ท่านบอก เหมือนถอนเลื่อนถอนหนาม มันถอนเลื่อนถอนหนาม โอ้! มันมีกำลัง
ขึ้นมา พอมีกำลังขึ้นมา พอปล่อย มันก็เข้าสู่ เพราะมันเผชิญหน้าอยู่แล้ว

เพราะเวลามันขาดตกบกพร่อง เวลามันพลิกมันแปลง กิเลสมันร่อยแปด ขนาดนี้ พูดถึงว่าเวลาเข้าไปเผชิญอสุภะแล้ว ยังต้องพุทโธๆ เพื่อเพิ่มกำลัง ให้กำลังมันมีกำลังขึ้นมา เพราะการเข้าไปเผชิญกับความโลภ ความโกรธ ความหลง มันใช้กำลังมาก

กำลัง อย่างลูกอย่างหลานก็ใช้กำลังพอประมาณ อย่างความโลภ ความโกรธ ความหลง ลูกสาวมันก็ต้องรุนแรง ยิ่งไปอริชา ไปจิตเดิมแท้ มันยังอีกเรื่องหนึ่ง นี่ไง บุคคล ๔ คู่ใจ

ถ้ากิเลสมันไม่เหนียวแน่น มันไม่พาเราไปลอยคอหรรอก มันพาความเพียร ความวิริยะ ความอดุสสาเห ออกทะเลไปเลย ลมปากอ่าว ออกไปข้างนอกก็ไปป้อมแปมๆ ไปตะเกียกตะกายอยู่กลางทะเลนั่นนะ ยังชอบใจนะ ยังพอใจ ยังอาภัพ ยังรื่นเริง

นี่คือวาสนา คนอ่อนด้อย

แล้ววาสนาอย่างนี้ ถ้าไม่ทำสิ่งใดเลยก็เป็นพวกขุนนาง ปฏิบัติแบบขุนนาง ปฏิบัติพอเป็นพิธี ใ้พวกแซงหน้าแซงหลัง ใ้พวกกิเลสพาไปป้อมแปมๆ ลอยคออยู่กลางวิญญูะนุ่นนะ

ครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงเป็นจังของท่านนะ เวลาท่านปฏิบัติตามเป็นจริงของท่านนะ สิ่งใดที่กระทำแล้วมันไม่ก้าวเดิน ไม่ก้าวหน้า ทำไม่ไม่พลิกไม่แปลง

เพราะเราไม่มีครูบาอาจารย์มีความสามารถแบบหลวงปู่มั่นไ้ บอกถึงวิธีการทั้งสิ้น บอกหมดเลย บอกขนาดไหนแล้วมันยังน่าอะ เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมานะ มันกลับมาทำจริง มันก็เป็นอย่างนั้นจริงๆ

มัคโค หนทางที่การกระทำ ใจเวลาทำแล้ว สิ่งว่าเป็นนามธรรมๆ มันยิ่งกว่ารูปธรรม มันจับต้องของมันด้วยสติ ปัญญา มหาสติ มหาปัญญา

แล้วสติ ปัญญา มหาสติ มหาปัญญา มันแตกต่าง แตกต่างเพราะว่าหยาบละเอียด เท่าทันความคิด แต่ละขั้นแต่ละตอน ขั้นที่มันรุนแรง ขั้นที่มันว่องไว ต้องมหาสติ แล้วจะเห็นเลยว่า อ้อ! เมื่อก่อนไม่มีสติ ล้มลุกคลุกคลาน พอมีสติขึ้นมาก็ปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา ถ้ามีสติ มันถึงปฏิบัติได้

เวลามันปล่อยวางเป็นขั้นเป็นตอน บุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ พอคู่ที่ ๓ ถ้าไม่ติดนะ แล้วถ้าปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ มันจะเห็นเลยว่า โอ้โฮ! โอ้โฮ! มหาสติเว้ย มหาสติ มันเร็วกว่ากัน มันยิ่งใหญ่กว่ากัน มันเท่าทันกิเลส พอเท่าทันกิเลสขึ้นมา มันพิจารณาของมัน ถ้ามันจับต้องขึ้นมาละ มหาปัญญา โอ้โฮ!

ไฉ่ว่าปัญญาๆ ปัญญาที่มันมหัศจรรย์อยู่แล้ว เวลามันลึกมันลับ มันซับซ้อน มันยิ่งกว่านั้นอีก เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้าเป็นมรรคเป็นผลไง หนทางไง ไม่พาล่มปากอ่าว ไม่ไปลอยคออยู่กลางวิญญูะ เพราะมันเป็นนามธรรมด้วยกันทั้งสิ้นไง

จิตตภาวนาไป เกิดจักขุ เกิดความรู้ความเห็น เกิดปัญญาญาณ เกิดการกระทำไป ปัญญาญาณ ปัญญาละเอียดเป็นญาณ สิ่งทีกับขั้นมันแตกต่าง

ปัญญาขั้นที่ ๑ ก็อารมณ์ความรู้สึกนึกคิด นี่ปัญญาขั้นที่ ๑ เวลามันเป็นปัญญาญาณ มันลึกซึ้ง อ่อน นุ่มนวลแตกต่างจากกันมากมายอย่างไร มันต้องเห็น มันต้องรู้ ไม่รู้ แก้กิเลสได้อย่างไร

แล้วเวลาขึ้นไป เวลามันพิจารณาของมันไปแล้ว เวลามันขาด นิโรธดับทุกข์ๆ ขึ้นไปนะ ดับทุกข์ด้วยมรรค ๘ บุคคลคู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ เพราะจิตมันเป็นได้หลากหลาย จิตมันเป็นได้ถึงบุคคล ๘ บุคคล ๘ ในสังฆคุณ สังฆคุณก็สงฆ์

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัย

เราจากปุถุชน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินี้แหละ เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันเป็นอริยสงฆ์ สงฆ์แท้จริง แล้วสงฆ์แท้จริงของเราคนเดียว ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้น ปัจจุบันตั้งสันติวิญญูะ กิเลสหลุดไม่ได้ ไม่มีช่อง ไม่มีที่ทางให้กิเลสเข้ามาปลิ้นมาปลิ้นได้เลย นั่นนะเป็นการประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริง

ไม่ให้กิเลสพาไปลอยคอ ลอยคออยู่ในวิญญูะ อยู่ในสังสารวัฏ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา มีมรรคมีผล มีหนทางในการกระทำ จากที่ท่านครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมาก่อน แล้วท่านคุ้มครองดูแลธรรมทายาท ญาติโดยธรรมของครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม

เว้นไว้แต่เราเป็นกิเลส เราไม่เป็นธรรม เราถึงได้ถึงแย้ง แล้วถึงพยายามให้กิเลสมัน
ชักนำไปโดยที่ความอ่อนด้อย ความไม่มีสติสัมปชัญญะ ให้กิเลสครอบงำเหยียบย่ำจนเป็น
ความทุกข์ในใจของตน เอวัง